

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MELIORACIJOS ĮSTATYMO NR. I-323 7 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1346(2)**

Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2022 m. birželio 29 d. sprendimo Nr. SV-S-586 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymo Nr. I-323 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1346(2) (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Aplinkos ministerijos užsakytos Užtvankų įvertinimo ekologiniu ir socialiniu požiūriu studijos duomenimis, Lietuvoje yra 1 249 užtvankos. Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas, vadovaudamasi Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 3D-243 „Dėl Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos taisyklių patvirtinimo“, vykdo melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos tvarkytojo bei centrinio melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos duomenų banko funkcijas. Vadovaujantis vykdomos apskaitos duomenimis, valstybei nuosavybės teise priklauso 359 tvenkinių hidrotechniniai statiniai (užtvankos), kuriuos patikėjimo teise valdo ir naudoja savivaldybės (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 27 punktą). Likusi 891 užtvanka yra neaiškaus / neįvardyto statuso, už jų priežiūrą atsakingos savivaldybės ir jos priežiūros pagal Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 21 punktą, todėl daroma išvada, kad Įstatymo projektu būtų sprendžiama tik nedidelės dalies tvenkinių hidrotechninių statinių (užtvankų) priežiūros problema, tačiau tai neišspręstų problemos iš esmės, kadangi didžiąją tvenkinių hidrotechninių statinių (užtvankų) dalį, pagal Vietos savivaldos įstatymą, valdytų ir priežiūrėtų savivaldybės. Taigi, tikėtina, kad šis Įstatymo projektas nebūtų efektyvus.

Pažymėtina, kad tvenkinių hidrotechnikos statiniai (užtvankos) skirstomi į žemių, betoninius, gelžbetoninius ir mišrius, o kompleksą sudaro žemių užtvanka, dambos, perteklinio vandens pralaida, vamzdynas, užslenkstė, vandens ramavimo baseinas, žuvitakis ir t. t. Tvenkinių hidrotechnikos statiniai (užtvankos) – vandens ištekliams panaudoti ir įvairiems objektams apsaugoti nuo žalingo vandens poveikio suprojektuoti ir pastatyti hidrotechnikos statinių kompleksai, kurie yra *funkcionaliai susiję* bei *nedalomi* ir sutelkti vienoje vietoje statiniai. Visų šių ir neįvardytų kitų hidrotechnikos statinių (užtvankų) priklausiniai yra vienodai svarbūs, nes bent vienam iš šių elementų deformavusis ar įvykus avarijai, būtų iššaukiama viso komplekso griūtis (avarija). Įstatymo projektu Žemės ūkio ministerijai numatoma perduoti tik vienos hidrotechninio statinio dalies (užtvankos) priežiūrą, likusios dalies statinių priežiūrą paliekant priežiūrėti savivaldybėms, todėl priėmus Įstatymo projektą, šių melioracijos statinių priežiūra taptų labiau komplikauta, kai to paties hidrotechninio statinio apskaitą ir kontrolę vykdytų kelios skirtingos institucijos. Taigi, tik statinio dalies perdavimas patikėjimo teise kitam subjektui netikslingas ir

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytų tikslų šiuo veiksmu pasiekti būtų labai sudėtinga ar net neįmanoma.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šie statiniai pasižymi išskirtine poveikių ir apkrovų specifika, lyginant su kitais civiliniais statiniais. Hidrotechnikos statiniai turi nuolatinį kontaktą su vandeniu, kuris patį hidrotechnikos statinį, jo pagrindą bei artimąją aplinką gali veikti mechaniškai, fiziškai, chemiškai ir biologiškai, todėl hidrotechninių statinių techninė būklė bėgant metams blogėja greičiau nei kitų statinių. Taigi būtina nuolatinė ir visokeriopa statinių priežiūra atliekant paprastojo ar kapitalinio remonto darbus. Įstatymo projekte siūlomi pakeitimai ir terminas *tvenkinių žemės užtvankos* neatitinka galiojančių normatyvinių dokumentų logikos. Reikia pastebėti, kad pirma statoma užtvanka, o paskui suformuojamas tvenkinys. Jie funkcionuoja kaip atskiri objektai, tačiau funkcionaliai yra tarpusavyje susiję. Lietuvos rajonuose yra pastatytos mišrios užtvankos, t. y. gruntinių (žemės) medžiagų ir betoninės ar gelžbetoninės užtvankos. Tad teigti, kad gruntinių (žemės) medžiagų užtvankos būtų perduodamos Žemės ūkio ministerijai, o betoninės ar gelžbetoninės užtvankos, taip pat neiški perteklinio vandens pralaidų priklausomybė liktų savivaldybių žinioje, būtų neteisinga, nes to paties hidrotechninio statinio apskaitą ir kontrolę vykdytų kelios skirtingos institucijos. Tvenkinys yra hidromazgo, tai yra gruntinių (žemės) medžiagų užtvankos, šachtinio tipo perteklinio vandens pralaidos, betono ar gelžbetonio užtvankos priklausinys, todėl jie negali būti dalomi.

2. Pažymėtina, kad Įstatymo projektu siekiama Žemės ūkio ministerijai pavesti ne politikos formavimo, o politikos įgyvendinimo funkcijas, nors pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalį valstybės politikos įgyvendinimo funkcijos ministerijai gali būti pavestos tik įstatymų nustatytais atvejais ir nustatytam terminui (t. y. laikinai).

3. Paminėtina, kad Įstatymo projektui įgyvendinti nėra numatyta papildomų finansinių galimybių Žemės ūkio ministerijai siūlomai perduoti funkcijai vykdyti ir tvenkinių hidrotechninių statinių (užtvankų) priežiūrai kontroliuoti.

4. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo projekto nuostatos nėra tarpusavyje suderintos su kitomis keičiamo įstatymo nuostatomis. Taip pat siūlytina apsvarstyti, ar teikiant įstatymo projektą nederėtų lygiagrečiai tikslinti ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 27 punkto, atitinkamai išdėstant jį taip: „27) valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos ir hidrotechnikos statinių, *išskyrus tvenkinių žemės užtvankas*, valdymas ir naudojimas patikėjimo teise.“

Ministras Pirmininkas

Žemės ūkio ministras